

KONSTRUKTÖRER:

ALFR.
BJÖRKLUNDS
JÄRNHANDEL

Björklunds järnhandel. K.H.Renlunds museum.

Johan Alfred Björklund (1850–1922) avbröt sin skolgång endast 13 år gammal och började arbeta som butiksbiträde i Edvard Holmlunds butik i Gamlakarleby. Efter att ha skaffat sig mera arbetserfarenhet bl.a. hos Finnilä & Co, grundade han år 1878 en egen minut- och partiaffär i huset där han börjat som biträde. Den då endast 28-årige privatföretagaren lyckades med åren utveckla sin affärsverksamhet till ett av stadens ledande företag, som hade flera filialer ute på landsbygden. Han lyckades undvika konkurs på 1890-talet, då många konkursbon sålde sina varor till underpris. År 1910 utnämndes Björklund till kommerseråd.

Alfred Björklund. K.H.Renlunds museum.

Björklunds båda handelshus var belägna invid Mannerheimplatsen, dåvarande Salutorget. Partiaffären flyttade år 1888 till hörnet av Torggatan och år 1910 köpte Björklund en affärsfastighet vid Storgatan i norra delen av torget, och grundade där stadens första järnhandel "Alfr. Björklunds järnhandel". I järnhandeln kunde man förutom spikar och skruvar även köpa t.ex. blandfrukt och tobak. Företaget leddes fram till år 1918 av Björklunds son Alfred Björklund d.y. (1878-1920). År 1916 ombildades företaget till "Ab Alfr. Björklunds Järnhandel".

Björklunds järnhandel år 1957 vid norra kanten av nuvarande Mannerheimplatsen. Peter Slotte, K.H.Renlunds museum.

Vi Neristassbor, Karleby hembygdsarkiv.

Småningom utvidgades affärsverksamheten med filialer i bland annat Kelviå, Kannus, Haapavesi, Pulkkila, Vetil och Pihtipudas. Partiaffären i Gamlakarleby försåg butikerna med varor och transporterna ut till landsbygden sköttes med hästar.

Björklund idkade även utrikeshandel, han importerade t.ex. kaffe, mjöl, socker, tyg, kortvaror och fotogen. Den största exportartikeln var tjära.

Oy. Alfr. Björklundin Rautakauppa

Kokkola
Puh. 2 33, 4 10 ja 1 27

Myy edullisesti:

Rakennustarpeita	Korkkimattoja	Vesijohtotarpeita
Taloustavaroita	Lakkoja	Sementti kaivonrenkaita
Työkaluja	Tapetteja	Pajahiihiä
Metsästystarpeita	Värejä	Kenttäahjoja
Urheilutarpeita	Öljyä	Porakoneita y.m.

Tidningen Kokkola 23.2.1929

Till salu.
Ö. P., V. P. 1 g. 4 s. 6 r.
Walter A. Woods
Slättermaskiner
fmk 250 stycket. Prima *benmjöl*
11: 75 säcken.
M. Lundén, Vasa, Långviksgatan 41.

Tyska Potäter

och
skrädt Kornmjöl
nu inkommet till
Alfr. Björklund.

De mycket efterfrå-
gade
Vitos-gryn
har nu inkommit.
Alfr. Björklund.

Skrif-,
Post- &
Konsept- och
Läskpapper
å denna tidnings kontor.
OBS! Landtbrukare. OBS!
Deerings Ideal Slättermaskiner,

Österbottningen 30.6.1899

Elektriska lampor,

Engelska ficklampsbatterier,
Barnkalkar & -slädar,
Skridskor,
Disk- & decimalvägar,
Bonvax m. m.
hos
A.-B. Alfr. Björklunds
Järnhandel O.-Y.

Österbottningen 8.3.1918

Ruisjauhoja

Libaun, Räävelin,
Stettinin ja Bre-
merin,
Vehnäjauhoja Venäläisiä, Ameriikkalaisia, Ranska-
laisia ja Saksalaisia,
Ryyniä Riisi, Manna, Puuvetti, Kauran, Ohran, Vitos
ja Sago,
NISUNLIISEITÄ,
Viheriäisiä ja valkoisia
Herneitä,
Kahvia Portorico, Santos, Campinos, Rio ja Bahia,
Sokuria Stettinin Waasan ja Auran topissa, paloissa
ja krossissa
myy halvimpiin hintoihin tukuttain ja vähittäin
Alfr. Björklund.

Österbottningen 31.1.1900

Kuurauskiveä,

Kiilloitusvaksia,
Marjanpoimimis-
koneita,
Sylttypurkkeja,
Rullakartiineja,
Fiskarsin auroja
myy
A.-B. Alfred Björklundin
Rautakauppa O.-Y.

Tidningen Keskipohjanmaa
8.1.1918

Observera!

Krut och dynamit,

stubintråd, dynamitknallhattar,
hagelgevär, hagel, hagelgevärs-
patroner, krutmått, laddstockar,
patronutdragare m. m.

Elektriska lampor,

strömbesparande, 10 till och med
200 normalljus.

Ficklampsbatterier,

Torgväskor,

Toilettpapper.

Leksakslådan CUBE.
Alfr. Björklunds Järnhandel.
Gamlakarleby.

Österbottningen 5.1.1915

Huomaa!

Paraita ikkunalasia,
„Tähti“ kattotervaa,
Tulenkestäviä tii-
liä ja savea,
Mustaa ja galvaniseerat-
tua kattopeltiä
Stern- Sementtiä
Pumppuja,
Kupari- ja rautarööriä,
Venetarpeita,
Linoleumimattoja,
Tapetteja,
Emalivärejä,
Polkupyörälakkaa,
Kiillotuspulveria,
Hopean, nikkelin ja ku-
parin puhdistamiseen,
Urheilutarpeita y. m.
halvalla
Alfr. Björklundin
Rautakaupassa

Tidningen Kokkola 1.7.1911

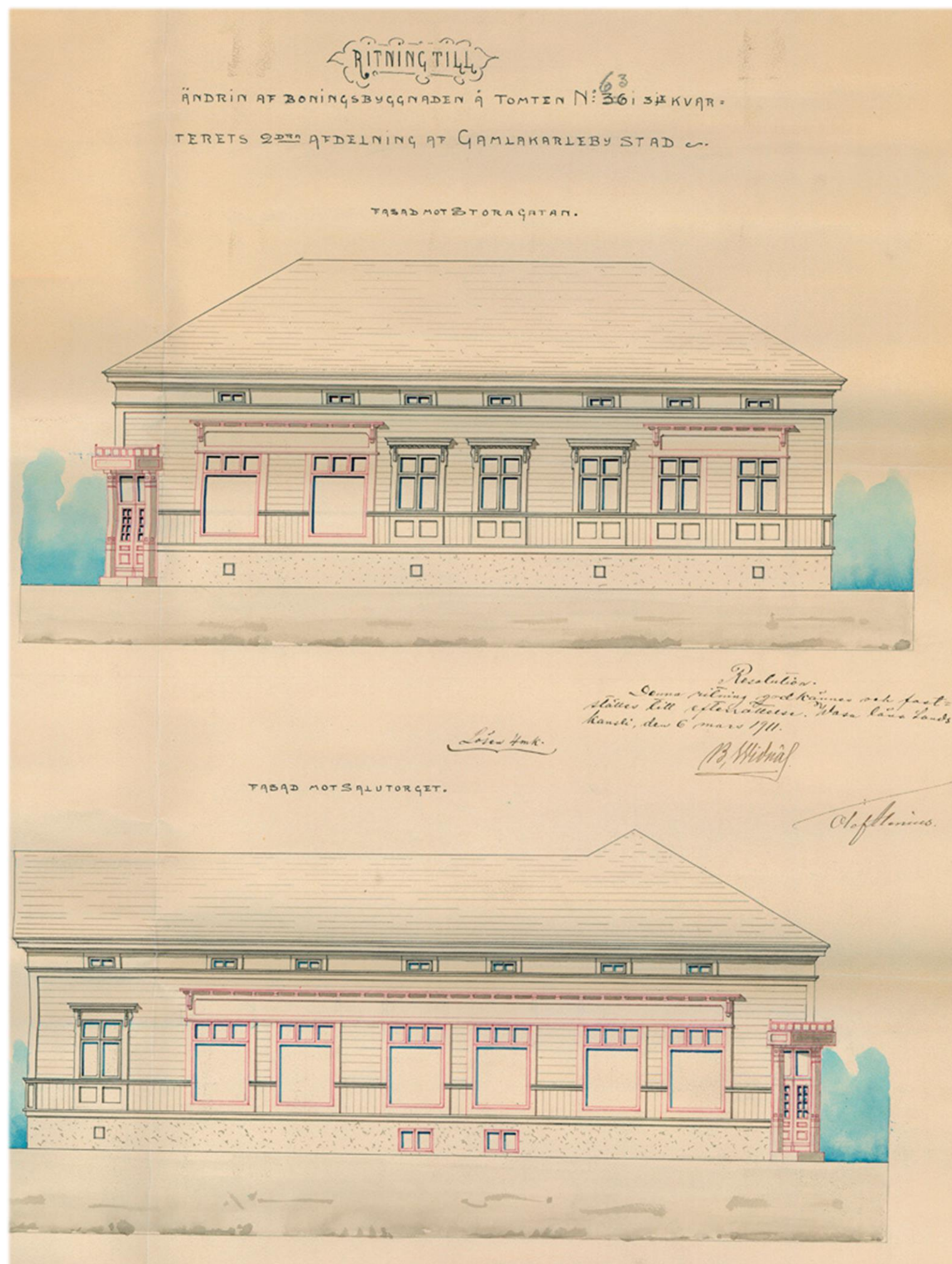
Alfred Björklund, K.H.Renlunds museum

Björklunds sätt att betala lön åt sina underordnade avspeglar kommerserådets karaktär. De anställda fick bokstavligen lyfta sin lön direkt ur kassan mot att de lämnade en lapp som kvitto. Då en av de anställda ville veta hur stor hans årslön egentligen var, svarade Björklund *“Tag vad du behöver, jag har inte förbjudit det”*.

Alfred Björklund hade kommunala och kyrkliga förtroendeuppdrag och var delägare i flera lokala företag. Från år 1886 var han stadsfullmäktigemedlem i 30 år, och i kyrkorådet var han i 32 år. Han representerade staden vid nationella handels- och industrimöten. År 1872 var Björklund med om att stifta Gamlakarleby Segelförening och han var en av grundläggarna till Ab Österbottningen 1898.

Björklunds järnhandel 1923. K.H.Renlunds museum.

Alfred Björklunds arv var en synlig del av gatubilden i närmare 90 år. Efter Björklunds bortgång övergick järnhandeln i släktens ägo för en tid framöver, tills aktiestocken i början av 1940-talet såldes till Hartmans i Vasa. Tio år senare köptes företaget av den tidigare chefen, Joel Sandkvist. På 1960-talet övergick järnhandeln i helsingforsföretaget Oy Renlund Ab:s ägo. Affärsfastigheten förstördes i en brand år 1972. På tomten uppfördes senare en saluhall.

Ändringsritningar för Björklunds järnhandel, godkända 1911. Karleby stadsarkiv.

Järnhandelns kontorsarbetare omkring 1926-1927. Aina Sandelin. K.H.Renlunds museum.

Källor:

- Alfr. Björklunds järnhandel firar 40-årsjubileum. Österbottningen januari/1950
- Björklunds handelshus. Österbottningen 13.6.1989
- Förtydligande om Björklunds. Österbottningen 15.6.1989
- Granholm, Ole 2009: Ett företagsamt folk
- Märkesmän och -kvinnor i Karlebynejden, 1999
- Pulakka, Pentti (red.) 1995: Keskipohjalaisia elämäkertoja
- Tidningen Keskipohjanmaa 8.1.1918, Nationalbibliotekets digitala samlingar
- Tidningen Kokkola 1.7.1911, 19.4.1913 och 23.2.1929. Nationalbibliotekets digitala samlingar
- Vi Neristassbor rf, Karleby hembygdsarkiv.
- www.kansallisbiografia.fi
- Österbottningen (annonserna) 30.6.1899, 31.1.1900, 5.1.1915, 8.3.1918, Nationalbibliotekets digitala samling.

Ompelukoneita, Mankelia, kierrekoneita, sähkösilitysrautoja, jäätelökoneita, Tuhkakuppia. Kukkapurkkia. Pöytäveitsiä Pöytäkelloja, Tarjottimia, Citroonan puristimia, Verhotankoja, Vormuja, Hedelmävasuja, Hedelmäveitsiä, Hedelmäveitsipitimiä, Gon-gongvoja, Talousvaakoj Kahvikalustoja, Veitsialustina Veitsikoria, Maustemyllyjä, hamyllyjä, Kynttiläjalkoja, Sateensuojapitimiä, Oljekaminoita, Maustetarjottimia Oljykeittiöitä, Parranajokalustoja, Tupakkakalustoja, Kirjoitustelineitä, Sokerisaksia, Hienon sokerin lusikoita, Viinin jäädyttäjiä. Kuparisia- Aluminiisia- ja Emaljeerattuja keittöastioita, Pöytäkalustoja, Lasia, Kristalleja, Kiinalaisia porssiinia, Lippaita, pelikorttikoteloita, Luistimia, Isolapulloja y. m.

Alfr. Björklundin Rautakaupassa Kokkolassa.

Tidningen Kokkola 19.4.1913